

kancelárie WEBBER LEGAL, s.r.o., bol od 16. januára 2025 do 23. januára 2025 práceneschopný. Z uvedeného dôvodu bola sťažovateľka vylúčená z podania dovolania proti rozsudku krajského súdu v zákonom stanovenej lehote, a to počas ôsmich dní, o ktoré jej bola skrátaná lehota na podanie dovolania.

5. Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty na podanie dovolania zamietol, konštatujúc, že *„Jediný advokát právneho zástupcu žalovanej v 1. rade bol totiž práceneschopný iba 8 dní počas lehoty dvoch mesiacov na podanie dovolania a zároveň mu po skončení práceneschopnosti zostali ešte štyri dni na jeho podanie. Súd má teda za to, že v danom prípade sa nejedná o ospravedlniteľný dôvod omeškania, pričom je nutné mať na zreteli, že odpustenie zmeškania lehoty je výnimočné opatrenie, pretože zasahuje do právnej istoty ostatných účastníkov konania.“*

6. Základné právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces a na prístup k súdu bolo porušené tým, že o odpustení zmeškania lehoty na podanie dovolania rozhodol okresný súd, a nie Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd. Podľa sťažovateľky úlohou okresného súdu bolo predložiť návrh na odpustenie zmeškania lehoty najvyššiemu súdu, nie o ňom rozhodnúť, keďže uvedené je výlučne v právomoci dovolacieho súdu, ktorý má konať o podanom dovolaní, a teda aj rozhodnúť o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie dovolania. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 290/2025 z 19. augusta 2025.

7. Uvedeným postupom bolo porušené aj právo sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a porušenie základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy) uznesením okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľky na odpustenie zmeškania lehoty na podanie dovolania z dôvodu práceneschopnosti jej právneho zástupcu, o ktorom mal rozhodnúť súd dovolací, nie súd prvej inštancie, ako to vyplýva z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 290/2025.

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia

príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, II. ÚS 231/04, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 257/2018).

10. Rozhodovanie o odpustení lehoty je druh skutkového, „mini-meritórneho“ rozhodovania, ktorého predmetom je posúdiť okolnosti zmeškania lehoty. To však, samozrejme, neznamená, že takého rozhodovanie môže byť svojvoľné. Zmyslom odpustenia lehoty je umožniť strane vykonať procesný úkon, keď ho objektívne nemohla vykonať. Ide teda o vyváženie medzi takpovediac zákazom požadovať nemožné na jednej strane a ochranou druhej procesnej strany na strane druhej (II. ÚS 418/2018).

11. V posudzovanom prípade je „v hre“ jedno zo zásadných práv strany sporu, a to právo na právnu pomoc v civilnom sporovom konaní v kontexte práva na prístup k súdu. Z tohto dôvodu nadobúda procesný postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľky na odpustenie zmeškanej lehoty ústavný rozmer.

12. Ustanovenie § 122 Civilného sporového poriadku upravuje podmienky, za ktorých súčasného splnenia môže súd odpustiť zmeškanú zákonnú lehotu. Nejde pritom o tzv. sudcovskú lehotu, ktorú môže súd v prípade potreby predĺžiť. Zmyslom uvedeného ustanovenia je ochrana práv strany sporu. Posúdenie ospravedlniteľnosti dôvodu, pre ktorý strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal zákonnú lehotu, je plne v dispozícii všeobecného súdu a dôvod sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. Návrh na odpustenie zmeškania lehoty je potrebné podať zároveň so zmeškaným úkonom v lehote pätnástich dní po odpadnutí prekážky a je v ňom potrebné uviesť okrem dôvodu zmeškania lehoty aj skutočnosti, z ktorých vyplýva, že je podaný v uvedenej pätnásťdňovej lehote. V prípade absencie týchto náležitostí súd návrhu na odpustenie zmeškania lehoty nevyhoví. Je len na úvahe súdu, akým spôsobom vyhodnotí stranou uvádzané skutočnosti, a táto úvaha musí rešpektovať zákonné limity a byť náležite odôvodnená. Všeobecný súd musí mať na pamäti, že odpustenie zmeškania lehoty je mimoriadnym úkonom, pretože sa ním narušuje právna istota ostatných sporových strán, ktorých sa rozhodnutie týka.

13. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky vzhľadom na jej sťažnostnú argumentáciu bolo posúdiť, či okresný súd postupoval správne, pokiaľ negatívne rozhodol o jej návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty napriek tomu, že uvedené prináleží dovolaciemu súdu. Sťažovateľka na podporu svojej argumentácie poukazuje výhradne na ojedinelý záver vyplývajúci z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 290/2025 z 19. augusta 2025, v ktorom ústavný súd konštatoval, že o odpustení lehoty na podanie dovolania (odvolania) je oprávnený rozhodnúť súd dovolací (odvolací).

14. K predmetnej námietke ústavný súd konštatuje, že v čase vydania napadnutého uznesenia z 5. augusta 2025 nemohli byť tieto právne názory ústavného súdu uvedené v náleze z 19. augusta 2025 okresnému súdu známe. Naopak, okresný súd rozhodol v súlade s dlhodobo zaužívanou rozhodovacou praxou v otázke rozhodovania o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania/dovolania, v zmysle ktorej rozhodujú o takých návrhoch súdy prvej inštancie a ktorá až do spomínaného nálezu nebola spochybnená ani v rozhodovacej praxi ústavného súdu (pozri II. ÚS 28/2020, II. ÚS 418/2018, II. ÚS 519/2025, IV. ÚS 383/2024 I. ÚS 566/2023, I. ÚS 101/2019, I. ÚS 347/2020), a preto napadnuté rozhodnutie nemožno z tohto dôvodu hodnotiť ako ústavne neudržateľné.

15. Napokon k samotnému odôvodneniu napadnutého rozhodnutia ústavný súd dodáva, že okresnému súdu nemožno ani v tomto ohľade nič vytknúť. Ak okresný súd konštatoval, že práceneschopnosť právneho zástupcu sťažovateľky trvajúca 8 dní počas lehoty dvoch mesiacov na podanie dovolania, keď po skončení práceneschopnosti právneho zástupcu sťažovateľky zostali ešte štyri dni na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku, nezakladá ospravedlniteľný dôvod omeškania, nejde o arbitrárny záver. Ide o situáciu odlišnú od tej, keď práceneschopnosť advokáta prekračuje lehotu na podanie dovolania, keďže nemožno vylúčiť, že účastník urobí procesný úkon v posledný deň lehoty, a teda k jej zmeškaniu nedochádza (pozri uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo 73/2018 z 21. júna 2018).

16. Ústavný súd po preskúmaní sťažnostnej argumentácie, napadnutého uznesenia okresného súdu, ako aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax všeobecných súdov dospel k záveru, že okresný súd príslušné zákonné ustanovenia podstatné pre posúdenie danej veci interpretoval a aplikoval ústavne súladným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Napadnuté rozhodnutie okresného súdu nie je arbitrárne, je riadne odôvodnené, a teda ústavne akceptovateľné.

17. Relevantná súvislosť medzi namietaným rozhodnutím a referenčnými právami nenadobudla intenzitu potrebnú na prijatie veci na ďalšie konanie, a preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

18. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jej požiadavkami uvedenými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu